

Barnkonsekvensanalys

Detaljplan dp 1981 Forsby 1:3 m.fl.

2024-03-26

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Bakgrund	3
Syfte och mål	3
Metod	5
Inventering	5
Utveckling, lek och rörelse	6
Sammanhållen stad och mobilitet	6
Hälsa och säkerhet	6
Medskick och målkonflikter	7
Konsekvensanalys.....	8
Utveckling, lek och rörelse	8
Sammanhållen stad och mobilitet	8
Hälsa och säkerhet	9
Slutsatser – prövning av barnets bästa.....	9
Referenser	10

Inledning

En barnkonsekvensanalys berör alla barn och unga under 18 år. De utgör en femtedel av Sveriges befolkning som inte har rösträtt, inte körkort och är beroende av vuxnas engagemang och arbete för att ha bra livsvillkor. Barn och unga har rätt att vara delaktiga och lyfta frågor i stadsutvecklingen.

Bakgrund

Detaljplanens syfte är att möjliggöra för bostäder och en förskola. Planområdet ligger knappt nio kilometer norr om Västerås centrum och är ungefär 14 hektar. Det finns enstaka bostadshus inom och i anslutning till planområdet. Området är kuperat och har varit skogbeklätt, men träden har avverkats på grund av granbarkborre.

Syfte och mål

Syftet med barnkonsekvensanalysen är att ta fram ett underlag för utformning av detaljplanen utifrån barnets bästa. Syftet är också att beskriva och utvärdera konsekvenserna av detaljplaneförslaget för de barn som berörs. Målet är att säkerställa välgrundade beslut med välgrundade avvägningar mellan barnets bästa och andra förutsättningar och intressen. Artiklarna 2, 3, 6, 12, och 31 i barnkonventionen är vägledande för barnkonsekvensanalysens metod och innehåll.

2 ALLA BARN SKA HA SAMMA RÄTTIGHETER

Alla barn ska ha tillgång till goda livsmiljöer, oavsett var de bor och går i förskola eller skola. Alla barn ska också ha jämlika förutsättningar att dela med sig av sina erfarenheter och uttrycka sina synpunkter.

3 BARNETS BÄSTA SKA BEDÖMAS OCH VÄGAS MOT ANDRA INTRESSEN

Barnkonventionens rättigheter, relevant forskning, och kunskap om det berörda området ska ligga till grund för en bedömning av hur området utformas och används på bästa sätt för barn. Andra intressen ska identifieras och vägas mot barnets bästa.

6 ALLA BARN HAR RÄTT TILL LIV OCH UTVECKLING

Den fysiska miljön kan bidra till barns liv och utveckling genom att säkerställa att förskolor och skolor får det utrymme som behövs för att skapa goda lärmiljöer, samt att det finns miljöer som är säkra och tillgängliga så att barn kan använda dem självständigt.

12 ALLA BARN HAR RÄTT ATT KOMMA TILL TALS

Alla barn har rätt att komma till tals genom att lämna synpunkter under samråd och granskning, samt genom deltagande i de dialoger som anordnas under framtagandet av en detaljplan. Detta innebär att information och kommunikationskanaler kan behöva anpassas för att barn ska kunna ta del av informationen och göra sina röster hörda.

31 ALLA BARN HAR RÄTT TILL LEK, VILA OCH FRITID

Detaljplanen bör säkerställa att det finns utrymme för miljöer där barn kan spendera sin fritid, både miljöer där de kan stimuleras till lek och miljöer där de kan finna vila. Det kan exempelvis vara bostadsgårdar, grönområden, lekplatser och sportplatser.

Metod

Barnkonsekvensanalysen består av två delar. Den första delen är en inventering av nuläget i området. Som underlag till inventeringen har kartunderlag från Västerås stad använts. Inventeringen har tagits fram efter planuppdrag, men innan detaljplaneförslaget togs fram. I den andra delen görs en konsekvensanalys av detaljplaneförslaget. Konsekvensanalysen gjordes av samrådsförslaget inför beslut om samråd.

Avgränsning

Barnkonsekvensanalysen avgränsas geografiskt till detaljplaneområdet och angränsande områden. Fokus ligger på hur området används och hur detaljplaneförslaget kan påverka de barn som vistas i området. Som barn räknas alla från 0 till 18 år. De barn som kan vara berörda av planförslaget är de barn som bor inom och i anslutning till planområdet, de barn som kommer att bo i de nya bostäderna, och de barn som kommer gå i den nya förskolan.

Barnkonsekvensanalysen avgränsas till tre teman: *"Utveckling, lek och rörelse"*, *"Sammanhållen stad och mobilitet"*, och *"Hälsa och säkerhet"*. Dessa har identifierats som teman där en detaljplan kan påverka barns livsmiljöer utifrån de artiklar som är vägledande för barnkonsekvensanalysen.

Barnkonsekvensanalysen berör endast konsekvenserna av att detaljplanen genomförs. Konsekvenser av andra förvaltningars eller avdelningars beslut kommer inte att tas upp i denna barnkonsekvensanalys, då de inte är en direkt följd av detaljplanen.

Inventering

I inventeringen görs en genomgång av vad som utmärker området och hur området används idag. Inventeringen ska bidra med kunskap om vad i området som bidrar till, och vad som eventuellt motverkar, en god livsmiljö för barn. Denna kunskap ligger sedan till grund för avvägningar i utformningen av detaljplaneförslaget.

Utveckling, lek och rörelse

Genom att en detaljplan skapar förutsättningar för goda lärmiljöer som stärker barnens utveckling kan den bidra till att uppfylla artikel 6 i barnkonventionen. För barns utveckling och välmående är det också viktigt att uppfylla artikel 31 som anger att alla barn har rätt till lek, vila och fritid. För att uppnå detta krävs ett samspel mellan olika miljöer, som exempelvis bostäder, förskolor, skolor, gårdar, parker och grönområden. För att detaljplanen ska bidra till detta är det viktigt att den säkerställer att det finns plats för olika aktiviteter.

Närmaste kommunala förskola och grundskola finns i Rönnby, ungefär 3,5 kilometer söder om planområdet.

Eftersom området är i stort sett oexploaterat finns det idag god tillgång till grönområden både inom och i närheten av planområdet.

Det finns inga lekplatser i området, och inte heller fritidsaktiviteter för barn. För detta är barn hänvisade till Västerås och Skultuna.

Sammanhållen stad och mobilitet

Goda förutsättningar för barns självständiga mobilitet är av stor vikt för barnets utveckling (artikel 6) och barnets möjlighet till en aktiv fritid. En sammanhållen stad ökar barnets möjlighet att röra sig och ta del av hela stadens utbud.

Planområdet ligger vid Skultunavägen, nära hållplatserna Gillberga och Forsby som trafikeras av linje 21 mellan Skultuna och Tillberga via Västerås central. Längs Skultunavägen går även en cykelväg som går både till Skultuna och Västerås centrum. Cykelvägen passerar genom Rönnby där närmaste förskola och skola finns.

Hälsa och säkerhet

Barns hälsa är extra känsliga för påverkan från buller, föroreningar och klimat. För att barn ska kunna leva och utvecklas (artikel 6) är en viktig förutsättning att de miljöer som barn vistas i inte utsätter dem för hälsorisker. Det är också viktigt att miljöerna möjliggör fysisk aktivitet för att barnen ska kunna ha en god hälsa.

Området närmast Skultunavägen är bullerstört. Planområdet angränsar till en kohage som används ett par veckor om året, vilket kan orsaka allergener i området.

Planområdets naturnära läge ger goda förutsättningar för lek och motion utomhus. För barn med funktionsnedsättningar som begränsar rörelseförmågan är möjligheterna dock mycket begränsade.

Medskick och målkonflikter

För att skapa en god läromiljö är det viktigt området för förskolan blir tillräckligt stort för att möjliggöra en förskolegård som är minst 3000 kvadratmeter. Det är även viktigt att planförslaget anpassas så att både förskola och bostäder uppfyller riktvärden för buller.

För att skapa en varierad miljö för barn att vistas i är det viktigt att det finns ytor där det till exempel går att anordna en lekplats. Utöver ytorna inom planområdet finns det närhet till större naturområden där barn kan vistas. För att alla barn ska kunna röra sig i området är det viktigt att gator anpassas efter topografin för att de ska vara så tillgängliga som möjligt, samt att det finns ytor för lek och rekreation som är platta.

Konsekvensanalys

I konsekvensanalysen görs en genomgång av hur detaljplaneförslaget påverkar barns livsmiljö utifrån de teman som undersöktes i inventeringen.

Utveckling, lek och rörelse

Utifrån artikel 31 i barnkonventionen har alla barn rätt till lek, vila och fritid. För att uppnå detta krävs ett samspel mellan olika miljöer, som exempelvis bostäder, förskolor, skolor, gårdar, parker och grönområden.

Barn har rätt att utforska sin närmiljö, sitt bostadsområde och sin stad enligt FN:s barnkonvention. I och med att detaljplanen genomförs kommer oexploaterade områden omvandlas till privat mark för bostäder vilket minskar tillgången till ytor för fri lek och rekreation i området. Planförslaget säkerställer en naturkorridor som sträcker sig genom planområdet, och ger därmed möjlighet till att ordna goda miljöer för lek och rekreation. Naturkorridoren föreslås omges av bebyggelse vilket kan möjliggöra för barn att vistas i grönområdet utan bevakning och bidra till att de känner sig trygga och fria att utforska sitt närområde. Utöver detta omges det nya bostadsområdet av oexploaterade områden som också kan ge möjlighet för lek och rekreation.

Det saknas tillgång till en allmän lekplats i området, men det finns möjlighet att anlägga en lekplats inom planområdet. Detaljplanen möjliggör även etablering av en förskola.

Sammantaget bedöms detaljplanen möjliggöra närhet till förskola, naturområden och en lekplats, vilket skapar goda förutsättningar för utveckling, lek och rörelse. Det innebär att detaljplanen värnar om artikel 31 i barnkonventionen om barns rätt till lek, vila och fritid.

Sammanhållen stad och mobilitet

Mindre täta platser som till exempel villaområden behöver planeras med omsorg för att säkerställa att det finns tillgång till lekplatser. Tillgång till egen trädgård för lek är ett bra komplement, men kan inte ersätta allmänna lekplatser, parker och naturområden (Bennwik, 2020).

För små barn finns det möjlighet att möta deras behov av förskola och platser för olika former av lek inom planområdet. Äldre barn har möjlighet att nå relevanta målpunkter som skola och fritidsaktiviteter genom närheten till ett väl sammankopplat gång- och cykelnät samt buss som kan ta dem till Skultuna och in till Västerås. De har även möjlighet att utforska ett större område omkring planområdet där det finns gott om tillgång till natur att röra sig i.

Hälsa och säkerhet

För att barn ska kunna leva och utvecklas i enlighet med artikel 6 i barnkonventionen är en viktig förutsättning att de miljöer som barn vistas i inte utsätter dem för hälsorisker. Då detaljplanen endast möjliggör för bostäder och förskola blir trafikflödet inom planområdet begränsat. Bostäder och förskola har placerats så att de beaktar riktvärden för bullernivåer. Förskolan har getts tillräckligt med plats för att möjliggöra en förskolegård enligt Boverkets rekommendationer (Boverket 2021), samt plats att lösa trafiksituationen kring förskolan på ett säkert sätt.

För att kunna ta bussen mot Västerås behöver barnen korsa Skultunavägen. I dagsläget är vägen inte försedd med trafiksäkerhetsåtgärder som exempelvis övergångställe. I kombination med de höga hastigheterna på landsvägen är detta en säkerhetsrisk för alla som behöver korsa vägen.

Slutsatser – prövning av barnets bästa

Utifrån konsekvensanalysen bedöms hur barnets rättigheter har beaktats, samt om andra intressen har vägt tyngre för utformningen av detaljplanen (artikel 3).

Detaljplanen möjliggör för en miljö som uppfyller små barns behov av olika platser för lek och rörelse, samt en förskola nära hemmet. Trafikflödet kan förväntas bli begränsat eftersom det främst kommer användas av de boende i området, samt viss trafik utifrån till förskolan.

Äldre barn har möjlighet att ta sig till relevanta målpunkter som skola och fritidsaktiviteter med buss eller på gång- och cykelväg som kopplar till Skultuna och Västerås. Ur trafiksäkerhetssynpunkt är det en risk att barn kommer behöva korsa Skultunavägen för att ta sig till busshållplatsen. Gång- och cykelvägen ligger på väster sida om vägen, vilket gör att man inte behöver korsa Skultunavägen för att nå den.

Detaljplanen bedöms inte få påtagliga negativa konsekvenser för barn. I genomförandet av detaljplanen blir det viktigt att det faktiskt tillskapas lekplatser och andra ytor för lek, samt att det blir en förskola i området. Det skulle också vara önskvärt att ordna en säker passage över Skultunavägen för oskyddade trafikanter.

Referenser

Bennwik, E., Bremberg, S., & Sener, K. (2020). De säger att vi inte rör på oss. Stockholm. https://www.norrtaljenaturcentrum.se/wp-content/uploads/2020/11/brisrapport_2020_2_.pdf / Hämtad 2022-09-11.

Boverket (2021). Friyta för lek och utevistelse för förskolor och skolor. <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/regler-om-byggande/krav-pa-byggnadsverk-tomter-mm/krav-pa-tomter/friyta-for-lek-och-utevistelse-for-forskolor-och-skolor/> Hämtad 2024-03-18.